

Mariana Müller (Ea) și Virgil Müller (El)

TEATRUL DE STAT
DIN ARAD

BALADA CELOR DOI ÎNDRĂGOSTIȚI de Dimitrie Roman

Data premierei: 13 mai 1976.
Regia: DAN ALECSANDRESCU.
Scenografia: EVA GYÖRFFY.
Distribuția: MARIANA MÜLLER
(Ea); VIRGIL MÜLLER (El); VA-
SILE GRĂDINARU (Paznicul).

Sala Studio a Teatrului de Stat din Arad e o sală primitoare și încăpătoare, cu o scenă bine amenajată. Nu se arată a avea destinul unei săli secundare și nici nu se arată a fi locul de refugiu pentru spectacolele lipsite de importanță. Sala Studio nu e o sală-anexă, ci o sală complementară. Aici se reprezintă piese cu un caracter potrivit numelui sălii, cum e și *Balada celor doi îndrăgostiți*. Este piesa de debut a unui statornic slujitor al teatrului, Dimitrie Roman, secretarul literar al Teatrului Dramatic din Brașov, prin stăruința căruia multe lucrări originale au pornit pe drumul către public.

Iată-l debutând el însuși, dar la Arad, și anume, în pomenita Sală Studio, cu o piesă simplă, sinceră, poetică, patetică, din toate punctele de vedere încurajatoare pentru au-

tor; o piesă despre doi tineri care se iubesc, care-și propun un termen de o lună ea să-și verifice trăinicia dragostei lor, dar căroră le vor fi destule oțeaua ceasuri ca să-și verifice valoarea lor morală, ținută etic-cetățenească.

O fată-geolog și un băiat-poet se izolează, timp de o lună, într-o cabană uitată de lume, pe o ridicătură de pământ, lângă o apă. Un contract, cum numai îndrăgostiții știu să încheie, stabilește ca exact după o lună să se despărță. Dar ei nu se mai pot despărți, pentru că se iubesc cu adevărat. Până aici e banal. De aici încolo, începe, de fapt, piesa: apele cresc vertiginos, cabana e amenințată, un paznic este trimis să-i prevină, să-i salveze, dar tinărul, stelarul poet, își părăsește iubita și pleacă, temerar, să salveze viațile unor copii. Dragostea îi unise, viața, cu exigențele ei și cu imperatiivele ei, uneori dramatice, îi desparte. Se vor mai regăsi? Va reuși tinărul nostru poet să salveze copiii, să se salveze pe sine? Nu știm. Important rămâne faptul că, la acest apel extrem, tinărul nostru a răspuns prezent. Important e că se demonstrează, cu mijloace de un cald patetism, străbătute de autentică emoție, că tinerii zilelor noastre știu și pot să se înalțe deasupra sentimentelor personale, până la dăruirea de sine, pentru viața semenilor. Totul e limpede și simplu, ca într-o baladă. Dimitrie Roman pare să-și fi scris piesa cu condeiul înmuiat în cerneală fierbinte. E un liric, replica lui are un ritm avântat și o coloratură poetică, acțiunea alunecă, în prima parte, în pași de dans — uneori încetiniți —, în partea a doua, însă, gonește frenetic. Finalul e ca o prăbușire și ca o înălțare: ceva s-a rupt (poate o viață), ceva s-a limpezit și se înalță către luceferi. E dragostea celor doi, dragostea cea mai adevărată, dragostea pentru oameni. E o piesă a adevărilor curate.

Spectacolul — în decorul unic al cabanei pitorești, conceput de Eva Györfy — e, la rindul lui, curat și limpede. Cei doi îndrăgostiți, tinerii actori Mariana Müller și Virgil Müller, sînt fermecători, în hîrjoana lor tinerească, în frenezia iubirii lor; ei își compun un ritual al dragostei, cum face fiecare pereche de îndrăgostiți, și îl oficiază. Ei sînt gravi, solemnii, chiar, și devin mai gravi cînd evenimentele cu care se înfruntă le cer supremul sacrificiu. Mi-a plăcut, îndeosebi, Mariana Müller, acتریță de mare gingăgie și fragilitate, copilărindu-se fermecător, dar devenind, brusc, matură în momentele de tensiune, vibrînd dramatic cu o mare forță de comunicare. La fel de cuceritor, dar cu unele momente de joc exterior, contrafăcut, și cu unele — e drept, rare — precipitări în vorbirea cam guturală, e Virgil Müller, Excelent, într-o compoziție de forță și pitoresc, este Vasile Grădinaru, interpretul Paznicului.

Regia i-a însoțit pe interpreți la un pas în urma, cu soluții corecte, dar nu din cale afară de inspirate. O singură dată, Dan Alecsandrescu se depășește și atinge o zonă de vibrantă poezie, în admirabilul final în care elementul prea concret se destramă, și cabana, deschisă spre cer, spre înălțimi, capătă dimensiuni de metaforă.

COMOARA DIN DEAL

de Corneliu Marcu

Loneanu

Data premierei: 25 aprilie 1976.

Regia: DAN ALECSANDRESCU.
Scenografia: EMILIA JIVANOV.

Distribuția: EUGEN TĂNASE (Petre Dinoiu); ELENA DRAGOI (Elisa Dinoiu); LIVIU MARTINUȘ (Primul secretar); LIVIU ROZOREA (Gh. Nistor); GEORGE SOFEI (Ilie Iancu); TEODOR FAUR (Inginerul); SEPTIMIU POP (Ministrul); HANIBAL TEODORESCU (Baltazar); RADU CAZAN (Gelu Peticar); SEBASTIAN COMĂNICI (Minu Iancu); ION VĂRAN (Panaiot); MARIANA MULLER (Adriana Petrescu); VASILE GRĂDINARU (Goață Ion); ION COSTEA (Boborodea).

Am așteptat cu interes sperit să urmăresc reprezentarea teatrului arădean cu piesa lui Corneliu Marcu Loneanu, în primul rând pentru că știu, despre acest teatru că privește cu maximă și laudabilă seriozitate orice reprezentare cu o piesă originală, apoi pentru că, un an în urmă, scrisesem despre *Comoara din deal* — pe scena Teatrului Național din București — cuvinte de laudă și de încredere în destinul piesei. Și nu e mai potrivit prilej pentru un cronicar (căruia dramaturgia originală îi stă la inimă) de a-și vedea, peste timp, confirmate gândurile dintru început, decît să se confrunte cu altă imagine scenică a unui text dramatic. Propunerea lui Dan Alecsandrescu, diferită de cea a lui Ion Cojar, chiar dacă nu e sub toate raporturile convingătoare, evidențiază virtuțile piesei și confirmă că laudele atribuite debutului tînărului Corneliu Marcu Loneanu nu au fost de circumstanță. Același

Scenă din spectacol

patos al adevărului rostit de pe poziția înaintată a comunistului, aceeași sinceră trăire a sentimentului de respect față de tradiție, împletit cu nevoia de înnoire, aceeași înversunată, încăpăținată împotrivire rutinei, demagogiei, formalismului, răzbat din personalitatea eroului central, primarul comunist, țărănul Petre Dinoiu, interpretat de astă dată de Eugen Tănase, după părerea mea, excelent. Cum se știe, piesa este un omagiu adus vieții înnoitoare, care pătrunde în realitatea satului, producînd transformări revoluționare nu numai în planul material, ci și în planul spiritual, în cel al conștiinței, procesul de industrializare modificînd structura așezărilor rurale, apropiindu-le de oraș. Interesant în piesă este felul cum un țărăn, comunist în cele mai profunde convingeri ale sale — și, implicit, în cele mai hotărîtoare acte ale sale — întîmpină acest proces complex și ireversibil prin care se pășește înainte, felul în care Petre Dinoiu, primarul satului pe calea urbanizării, face analiza realității pornind de la sine însuși, de la propria-i evoluție, de la propriile îndoieli și întrebări — nu legate de justetea direcției de mers, ci raportate la capacitatea lui de a ține pasul cu viața. Atitudinea lui critică și combativă, deschis manifestată în contactul cu exponenții rutinei, ai gândirii mediocre, ai formalismului, se clădește pe această neclintită credință în justetea punctului propriu de vedere; Eugen Tănase a realizat cu echilibru și pondere această permanentă ofensivă a eroului său, căpătînd actele lui Petre Dinoiu ca un patos sincer și cald. Interpretul a punctat măsurat și cu gust pitorescul personajului, filonul de umor fiind urmărit atît cît se cerea. Indiscutabil, piesa oferă un portret complex, viu, de erou comunist, și reușita spectacolului este condiționată de reușita interpretării acestui erou. Dar, pentru echilibrul lucrurilor, interpretarea unui alt personaj important, pri-